

# فہرست مضامین ششماہی علوم القرآن

(جلد اول تا چہارم)

ادارہ

رسائل و مجلات میں ہر جلد کے خاتمہ پر اس کے جملہ مضامین کی فہرست کی اشاعت ایک اچھی روایت ہے ششماہی علوم القرآن میں یہ روایت اب تک قائم نہیں ہو سکی تھی۔ جلد چہارم کے اس آخری شمارے سے اس کی ابتداء کی جا رہی ہے اور تلافی ماغات کے طور پر اس بار اب تک کی شائع شدہ چاروں جلدوں کے مضامین کی فہرست یکجا پیش کی جا رہی ہے۔ انشاء اللہ آئندہ ہر جلد کے خاتمہ پر اس کے مضامین کی فہرست شائع کی جائے گی۔ پیش نظر فہرست موضوعاتی اعتبار سے ترتیب دی گئی ہے۔ (مدیر معاون)

|           |                            |
|-----------|----------------------------|
| جلد اول   | جولائی ۱۳۸۶ء - دسمبر ۱۳۸۶ء |
| جلد دوم   | جنوری ۱۳۸۷ء - دسمبر ۱۳۸۶ء  |
| جلد سوم   | جنوری ۱۳۸۷ء - دسمبر ۱۳۸۶ء  |
| جلد چہارم | جنوری ۱۳۸۷ء - دسمبر ۱۳۸۶ء  |

| مضمون  | مضمون نگار            | جلد و شمارہ | صفحات |
|--------|-----------------------|-------------|-------|
| اداریہ | ڈاکٹر اشتیاق احمد ظلی | ۱/۲         | ۵-۶   |
| اداریہ | ڈاکٹر اشتیاق احمد ظلی | ۲/۲         | ۵-۷   |
| اداریہ | ڈاکٹر اشتیاق احمد ظلی | ۲-۱/۳       | ۵-۱۳  |
| اداریہ | ڈاکٹر اشتیاق احمد ظلی | ۱/۴         | ۵-۸   |
| اداریہ | ڈاکٹر اشتیاق احمد ظلی | ۲/۴         | ۵-۸   |

| صفحہ    | جلد و شمارہ | مضمون نگار                    | مضمون                                                                             |
|---------|-------------|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|
|         |             |                               | <b>اصول و تعلیمات:</b>                                                            |
| ۱۷-۸    | ۱/۱         | مولانا امین احسن اصلاحی       | ایمان اور اسلام                                                                   |
| ۴۴-۴۰   | ۲/۴         | مولانا امین احسن اصلاحی       | نبی صلی اللہ علیہ وسلم کے فرائض منصبی<br>(سورہ بقرہ کی آیت نمبر ۱۲۹ کی روشنی میں) |
| ۵۷-۴۵   | ۲/۴         | ڈاکٹر محمد حمید اللہ          | قرآن: مدار مغفرت انسان                                                            |
| ۶۸-۲۸   | ۱/۱         | مولانا سلطان احمد اصلاحی      | خصوصیت قرآن کا وسیع دائرہ                                                         |
| ۷۸-۴۳   | ۳/۱         | ڈاکٹر الطاف احمد اعظمی        | قرآن مجید، تورات و انجیل میں ایمان و عمل کا تصور<br>ایک تقابلی مطالعہ             |
| ۱۱۷-۸۸  | ۲/۱         | مولانا سلطان احمد اصلاحی      | اسلامی تصور مذہب اور دعوت انبیاء<br>قرآن کی نظر میں                               |
| ۱۱۶-۱۱۰ | ۲/۲         | مولانا اختر احسن اصلاحی       | استکبار - اور اس کے نتائج قرآن کی روشنی میں                                       |
| ۱۱۵-۱۱۲ | ۱/۲         | مولانا داؤد اکبر اصلاحی       | تقویٰ                                                                             |
| ۵۵-۴۶   | ۱/۴         | ڈاکٹر الطاف احمد اعظمی        | توکل کا قرآنی مفہوم                                                               |
| ۷۱-۵۸   | ۲/۴         | ڈاکٹر عبدالعظیم اصلاحی        | قرآنی تصور ملکیت                                                                  |
| ۶۲-۴۱   | ۲-۱/۴       | ڈاکٹر عبدالعظیم اصلاحی        | قرآن مجید کی روشنی میں مہاجرین کا مطلوب رویہ                                      |
|         |             |                               | <b>افادات فراہمی:</b>                                                             |
| ۱۶-۵    | ۲/۱         | علامہ حمید الدین فراہی        | قرآن مجید کا طرز استدلال                                                          |
|         |             | ترتیب: ڈاکٹر محمد اجمل اصلاحی |                                                                                   |
| ۳۶-۱۲   | ۲-۱/۳       | علامہ حمید الدین فراہی        | حکمت قرآن                                                                         |
| ۲۳-۹    | ۲۱/۴        | ترجمہ جناب خالد مسعود         |                                                                                   |
| ۳۸-۲۵   | ۱/۴         | علامہ حمید الدین فراہی        | تفسیر سورۃ الاعلیٰ - کچھ غیر مطبوعہ افادات                                        |
|         |             | ترجمہ: مولانا محمد نازوق خاں  |                                                                                   |

| صفحہ   | جلد شمارہ | مضمون نگار                                                         | مضمون                                                  |
|--------|-----------|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| ۳۹-۲۶  | ۲/۴       | مولانا ضیاء الدین اصلاحی                                           | مولانا حمید الدین فراہی کی تفسیر سورہ والشمس           |
| ۲۸-۷   | ۱/۲       | مولانا ضیاء الدین اصلاحی                                           | مولانا حمید الدین فراہی کی تفسیر سورہ اہل لبیب         |
| ۱۲۴-۷۹ | ۱/۱       | ڈاکٹر محمد اجمل اصلاحی                                             | مولانا فراہی کے قلمی حواشی۔ الاتقان فی علوم القرآن پر  |
|        |           |                                                                    | <b>بحث و نظر:</b>                                      |
| ۴۲-۵   | ۳/۱       | جناب جادید احمد القامدی                                            | قرآن اور سنت کا باہمی تعلق                             |
| ۵۵-۱۷  | ۲/۱       | مولانا ضیاء الدین اصلاحی                                           | قرآن مجید اور معجزات (سیرۃ النبی جلد سوم کی روشنی میں) |
| ۷۸-۶۹  | ۱/۱       | ڈاکٹر عبداللہ فراہی                                                | کلامیات قرآن۔ مولانا عبدالباری نقوی کے اشارات          |
| ۲۰-۸   | ۲/۲       | مولانا شہباز الدین ندوی                                            | قصہ آدم۔ تمثیل یا واقعہ (قرآنی حقائق کی روشنی میں)     |
| ۵۷-۲۱  | ۲/۲       | ڈاکٹر احسن فرحات<br>ترجمہ: جناب محمد رفیع السلامی                  | لفظ امرہ کی تحقیق                                      |
| ۵۳-۲۶  | ۱/۲       | پروفیسر سید فضل احمد شمس                                           | نسی کی حقیقت ابن کناسہ کی روایت کی روشنی میں           |
| ۷۸-۵۶  | ۱/۴       | ڈاکٹر عائشہ عبدالرحمن بنت الشاذلی<br>ترجمہ: جناب محمد رفیع السلامی | قرآنی حروف۔ ادبی و بلاغی اعجاز کا نمونہ                |
|        |           |                                                                    | <b>قرآن مجید متعل بعض معر الفاظ کی تحقیق:</b>          |
| ۶۰-۵۵  | ۱/۲       | ڈاکٹر ف۔ عبدالرحیم                                                 | تورات و انجیل                                          |
| ۸۲-۷۹  | ۳/۱       | ڈاکٹر ف۔ عبدالرحیم                                                 | مرجان و یاقوت                                          |
| ۴۰-۳۷  | ۲-۱/۳     | ڈاکٹر ف۔ عبدالرحیم                                                 | درہم و دینار                                           |
| ۴۵-۳۹  | ۱/۴       | ڈاکٹر ف۔ عبدالرحیم                                                 | تابرت                                                  |
|        |           |                                                                    | <b>تفسیر اور مفسرین:</b>                               |
| ۲۷-۱۸  | ۱/۱       | مولانا محمد فادوق خاں                                              | قرآن مجید کی معنوی تفسیر۔ بطن القرآن                   |

| صفحہ    | جلد نمبر | مضمون نگار                                                   | مضمون                                                                         |
|---------|----------|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| ۸۷-۵۶   | ۲/۱      | ڈاکٹر محمد حسین ذہبی<br>ترجمہ: ڈاکٹر محمد یسین مظہر صدیقی    | صدر اول میں تفسیر قرآن کے مصادر                                               |
| ۱۰۲-۸۳  | ۳/۱      | ڈاکٹر محمد حسین ذہبی<br>ترجمہ: ڈاکٹر محمد یسین مظہر صدیقی    | فن تفسیر کے ارتقا میں حضرت عبداللہ بن عباس کا حصہ                             |
| ۱۰۵-۹۷  | ۱/۲      | جناب صفدر سلطان اصلاحی                                       | سفیان ثوریؒ اور ان کی تفسیری خدمات                                            |
| ۸۰-۷۲   | ۲-۱/۳    | جناب اشہد رفیق ندوی                                          | کئی بن ابی طالب اور ان کی تفسیری خدمات                                        |
| ۱۰۸-۱۰۵ | ۲/۲      | ڈاکٹر محمد اجمل اصلاحی                                       | کئی بن ابی طالب کی مطبوعہ تصانیف: کچھ نئی مولیات                              |
| ۱۰۱-۷۷  | ۲/۲      | ڈاکٹر کبیر احمد جاسی                                         | بخشی از تفسیر کہن (چوتھی صدی ہجری کی ایک فارسی تفسیر)                         |
| ۱۱۱-۱۰۳ | ۱/۲      | ڈاکٹر عمر العارسی<br>ترجمہ تلخیص: جناب اشہد رفیق ندوی        | درۃ التزیل وغزۃ التاویل کے مصنف کی تحقیق                                      |
| ۷۱-۶۳   | ۲-۱/۳    | ڈاکٹر عبد القادر ہنادی<br>ترجمہ تلخیص: ڈاکٹر استیاق احمد ظلی | کیا امام رازیؒ اپنی تفسیر مکمل نہیں کر سکے تھے؟                               |
| ۷۳-۶۱   | ۱/۲      | ڈاکٹر عبد العظیم اصلاحی                                      | علامہ ابن تیمیہؒ کا تفسیری ورثہ                                               |
| ۷۶-۵۸   | ۲/۲      | جناب اشہد رفیق ندوی                                          | شیخ الاسلام ابن تیمیہؒ اور مولانا فرائیؒ کے مناجات تفسیر کا ایک تقابلی مطالعہ |
| ۱۳۵-۱۲۵ | ۱/۱      | ڈاکٹر ظفر الاسلام                                            | عہدِ وسطیٰ کے ہندوستان کی فارسی تفسیریں۔ ایک تجارتی مطالعہ                    |
| ۱۳۹-۱۱۸ | ۲/۱      | ڈاکٹر ظفر الاسلام                                            | علم قرآن عہد سلطنت کے ہندوستان میں                                            |
| ۱۲۹-۱۱۲ | ۳/۱      | ڈاکٹر ظفر الاسلام                                            | عہدِ اکبری کی تفسیری خدمات                                                    |
| ۸۹-۷۴   | ۱/۲      | ڈاکٹر ظفر الاسلام                                            | علم قرآن سترھویں صدی عیسوی کے ہندوستان میں                                    |
| ۹۵-۷۹   | ۱/۲      | مولانا ابو حفص ذکیم معوی                                     | التفسیر المنہری کا ناقدانہ جائزہ                                              |

| صفحہ    | جلد و شمارہ | مضمون نگار                   | مضمون                                                                                                          |
|---------|-------------|------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۹۲-۷۲   | ۲/۴         | مولانا محمد مسعود عالم قاسمی | تفسیر سعدی الجواهر کا ایک تجزیاتی مطالعہ                                                                       |
| ۱۴۵-۱۳۶ | ۱/۱         | ڈاکٹر شرف الدین اصلاحی       | مولانا حمید الدین فراہیؒ کی ادراک کی نسبت فراہیؒ                                                               |
|         |             |                              | <b>تراجم :</b>                                                                                                 |
| ۱۰۲-۹۰  | ۱/۲         | مولانا محمد فاروق خاں        | قرآن مجید کے ہندی تراجم                                                                                        |
| ۱۱۱-۱۰۳ | ۳/۱         | پروفیسر اکمل ایوبی           | ترکی زبان میں قرآن کے تراجم و تفاسیر پر ایک نظر                                                                |
| ۱۰۴-۹۳  | ۲/۴         | ڈاکٹر جاوید جاوید            | قرآن مجید کے روسی تراجم                                                                                        |
|         |             | ترجمہ: طلحہ ایوب اصلاحی      |                                                                                                                |
|         |             |                              | <b>تعارف و تبصرہ :</b>                                                                                         |
| ۱۲۶-۱۲۳ | ۲/۲         | مولانا نسیم ظہیر اصلاحی      | تفسیر ابن مسعودؓ (محمد احمد عیسیٰ)                                                                             |
| ۱۲۲-۱۱۹ | ۱/۴         | جناب شہد فیت ندوی            | التجیر فی علم التفسیر (امام سیوطیؒ)                                                                            |
| ۱۲۳-۱۲۸ | ۱/۲         | مولانا سلطان احمد اصلاحی     | زمنہ خشی کی تفسیر الکشاف - ایک تحلیلی جائزہ                                                                    |
|         |             |                              | (فضل الرحمن گنوری)                                                                                             |
| ۱۲۱-۱۲۳ | ۲-۱/۳       | مولانا سلطان احمد اصلاحی     | ایضاح القرآن (ضیاء الدین اصلاحی)                                                                               |
| ۱۱۵-۱۲۶ | ۱/۱         | ڈاکٹر عبدالرحیم قدولی        | THE HOLY QURAN: WITH ENGLISH<br>TRANSLATION AND COMMENTARY<br>(ABDUL MAJID DARYABADI)                          |
| ۱۲۶-۱۲۲ | ۱/۲         | ڈاکٹر بشیر احمد ڈاڈر         | SOCIAL LAWS OF THE QURAN<br>(ROBERT ROBERTS)                                                                   |
| ۱۲۷-۱۲۰ | ۲/۴         | ڈاکٹر عبید اللہ فراہی        | THEMETIC AND STRUCTURAL<br>COHERENCE IN THE QURAN - A STUDY<br>OF ISLAHI'S CONCEPT OF NAZM<br>(MUSTANSIR MIR). |

| صفحہ    | جلد و شمار | مضمون نگار        | مضمون                                                                                           |
|---------|------------|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱۳۹-۱۴۰ | ۲/۲        | ڈاکٹر ظفر الاسلام | WORLD BIBLIOGRAPHY OF TRANSLATIONS OF THE MEANINGS OF THE HOLY QURAN (ED. EKMELEDDIN IHSANOGLU) |
| ۱۴۱-۱۴۲ | ۲-۱/۳      | ڈاکٹر ظفر الاسلام | THE MUSLIM WORLD BOOK REVIEW—SPECIAL ISSUE ON THE QURAN (ISLAMIC FOUNDATION, LEICESTER)         |
| ۱۴۰-۱۴۲ | ۲/۲        | ڈاکٹر ظفر الاسلام | LITERATURE ON THE QURAN IN THE ENGLISH LANGUAGE—A BIBLIOGRAPHY (MUHAMMAD ADIL USMANI)           |

### نوادرات قرآنی، مصاحف، مخطوطات و تحقیقی مقالات:

|         |       |                                             |                                                                          |
|---------|-------|---------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| ۹۰-۸۱   | ۲-۱/۳ | جناب طراوی<br>ترجمہ و تلیف: جناب صفدر سلطان | مصنف عثمانی تاشقند میں                                                   |
| ۱۴۶-۱۴۵ | ۲/۲   | ترتیب: ابو نافع غلامی                       | سیدنا علی رضا کا مصنف (مشمول خبرنامہ)                                    |
| ۱۵۳-۱۴۰ | ۲/۱   | ڈاکٹر عبدالعظیم اسلامی                      | جامعۃ الملک عبدالعزیز (جده) کی مرکزی لائبریری کے قرآنی مخطوطات           |
| ۱۶۰-۱۵۹ | ۱/۱   | ڈاکٹر محمد اجل اسلامی                       | تحقیقات قرآن (جامعۃ الامام ریاض کے تحقیقی مقالات کی فہرست)               |
| ۱۴۶-۱۴۲ | ۲-۱/۳ | ادارہ                                       | جامعہ ام القری (مکہ المکرمہ) میں قرآنیت پر تحقیقی مقالے۔ ایک منتخب فہرست |

### قرآنی مضامین کا شماریہ ماخوذ از:

|         |     |                      |                                                                                               |
|---------|-----|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱۵۰-۱۳۰ | ۳/۱ | جناب ابوسفیان اسلامی | [الاصلاح (سرگرمی)، اعظم گڑھ، معارف (انٹرنیٹ)، برہان (دہلی)، جامعہ (نئی دہلی)، البلاغ (کراچی)] |
|---------|-----|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|

| صفحہ    | جلد و شمارہ | مضمون نگار            | مضمون                                                                                                            |
|---------|-------------|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱۳۷-۱۲۶ | ۱/۲         | جناب البوسفیان اصلاحی | [زندگی، زندگی نو (راپور دہی)، اسلام و عصر جدید<br>(نئی دہی) تحقیقات اسلامی (علی گڑھ)]                            |
| ۱۳۲-۱۱۷ | ۲/۲         | جناب البوسفیان اصلاحی | [ترجمان القرآن (لاہور)، الذودہ (لکھنؤ)<br>الرشاد (اعظم گڑھ)]                                                     |
| ۱۲۲-۱۰۶ | ۲-۱/۳       | جناب البوسفیان اصلاحی | [فکر و نظر (اسلام آباد)، ثقافت (لاہور)<br>المعارف (لاہور)، الحق (اکوڑہ ننگ، پشاور)<br>بینات (جنوری ٹاؤن، کراچی)] |
| ۱۴۰-۱۱۵ | ۱/۴         | جناب البوسفیان اصلاحی | [فاران (کراچی)، میثاق (لاہور)، الفرقان<br>(لکھنؤ)، دارالعلوم (دیوبند)]                                           |
| ۱۱۹-۱۰۹ | ۲/۴         | جناب البوسفیان اصلاحی | [تذکرہ (لاہور)، تعلیم القرآن (راولپنڈی) محدث<br>(لاہور) محدث (نارس) آثار (مونا تھ بھمن)]                         |
| ۱۵۵-۱۴۹ | ۲/۴         | ادارہ                 | فہرست مضامین ششماہی علوم القرآن<br>(جلد اول تا چہارم)                                                            |

### متفرقات:

|         |       |                          |                                             |
|---------|-------|--------------------------|---------------------------------------------|
| ۱۵۰-۹۸  | ۲-۱/۳ | جناب شریف الحسن          | کلکۃ مقدمہ قرآن مجید کے خلاف ایک ناکام سازش |
|         |       |                          | متعلقات ادارہ:                              |
| ۷-۵     | ۱/۱   | ڈاکٹر اشتیاق احمد ظلی    | ادارہ اور مجلہ علوم القرآن کا تعارف         |
| ۱۵۸-۱۵۱ | ۱/۱   | مولانا سلطان احمد اصلاحی | ادارہ علوم القرآن کے مقاصد                  |
| ۱۱۴-۱۰۶ | ۱/۴   | ڈاکٹر ظفر الاسلام        | ادارہ علوم القرآن - ایک جائزہ               |